Tävlingsprogram 2005-07-04

Allmän arkitekttävling om ny byggnad för Sametinget

STATENS FASTIGHETSVERK

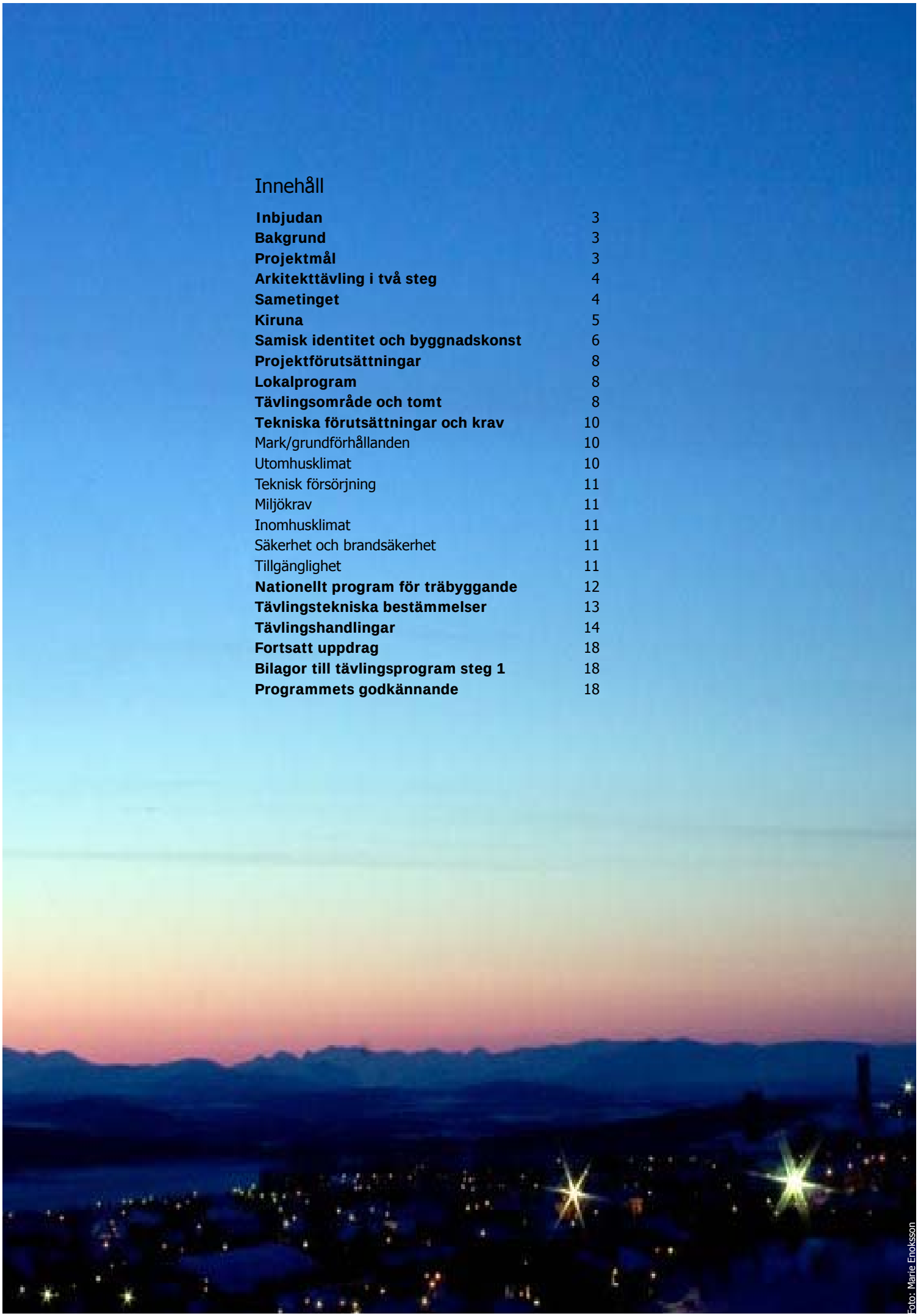

Foto: Marie Enoksson

Innehåll

Inbjudan 3
Bakgrund 3
Projektmål 3
Arkitekttävling i två steg 4
Sametinget 4
Kiruna 5
Samisk identitet och byggnadskonst 6
Projektförutsättningar 8
Lokalprogram 8
Tävlingsområde och tomt 8
Tekniska förutsättningar och krav 10
Mark/grundförhållanden 10
Utomhusklimat 10
Teknisk försörjning 11
Miljökrav 11
Inomhusklimat 11
Säkerhet och brandsäkerhet 11
Tillgänglighet 11
Nationellt program för träbyggande 12
Tävlingstekniska bestämmelser 13
Tävlingshandlingar 14
Fortsatt uppdrag 18
Bilagor till tävlingsprogram steg 1 18
Programmets godkännande 18

Inbjudan

Statens fastighetsverk (SFV) inbjuder på uppdrag av regeringen till en arkitekttävling om en ny byggnad för Sametinget i Kiruna. Inbjudan sker i samråd med Sametinget och Sveriges Arkitekters tävlingsnämnd. Tävlingen genomförs som en allmän tävling i två steg. SFV står som arrangör av tävlingen och som beställare av fortsatt projektering. Tävlingsspråk är svenska.
Tävlingen är öppen för arkitekter inom hela EU/EES-området, men kräver enligt arrangörens bedömning erfarenhet av byggande i det kalla, snörika och speciella ljusklimat som finns i Kiruna.
Med tanke på tävlingens krav på anpassning till landskap och stadsbild kan det vara lämpligt att de tävlande samarbetar med landskapsarkitekt.

Bakgrund

SFV fick 2004 i uppdrag av regeringen att utreda förutsättningar för en ny byggnad för Sametinget i Kiruna. Utredningen bedrevs i samråd med Sametinget, Kiruna kommun samt Finans- och Jordbruksdepartementen.
SFV föreslog en byggnad på prel. 5 200 m^2 BTA, baserat på ett lokalprogram på 3 100 m^2. Regeringen gav efter utredningen SFV i uppdrag att välja tomt samt anordna en arkitekttävling.

Projektmål

Sametinget är samtidigt en statlig förvaltningsmyndighet under regeringen och ett folkvalt parlament för visst självbestämmande som urbefolkning.

För den första funktionen som en statlig myndighet fordras väl fungerande kontorslokaler för administrativt arbete med de uppgifter som åläggs myndigheten av regeringen, samt för arbete med administrativt stöd till det samiska parlamentet.

För den andra funktionen krävs lämpliga lokaler för de plena som Sametinget håller, vanligen tre gånger per år med 31 valda ledamöter.

Som ett led i Sametingets uppdrag att svara för information om samiska förhållanden, skall den nya byggnaden för Sametinget även vara öppen för besökare och innehålla funktioner som gör Sametinget till ett besöksmål såväl för Kirunabor som boende i regionen och besökande turister.

Den nya byggnaden skall uppfylla högt ställda krav på funktionalitet såväl för administrativa lokaler som lokaler för det samiska parlamentet. Byggnaden skall utgöra en god arbetsmiljö för anställda, en vänlig miljö för besökare och en värdig inramning för det samiska parlamentet.

Foto: Carl Johan Utsi

Byggnaden skall ges en gestaltning och utformning som uttrycker samisk identitet. Användning av naturmaterial och träbyggnadsteknik, liksom omsorgsfull anpassning till natur och landskap kan vara ett medel för detta.

Sametingets byggnad skall vara öppen och välkomnande för besökare i sina allmänna delar. Där kan placeras reception, kafé/restaurang, ev. butik och besöksinformation samt en utställningslokal.

Lokaler för Sametingets plenarmöten, skall utformas med särskild omsorg så att dialog och beslutsfattande underlättas. Dessa möten skall enkelt kunna bevistas av allmänhet och media under pågående arbete. Sametingets plenisal skall också utformas så att den även kan nyttjas för andra möten och sammankomster av skilda slag under de tider då Sametinget inte nyttjar lokalen.

Byggnaden skall planeras för en eventuell framtida utbyggnad av kontorslokaler, med tanke på nya arbetsuppgifter som kan komma att överföras på Sametinget.

Byggnaden skall ges en värdig utformning som en viktig symbolbyggnad, en väl anpassad yttre gestaltning med hänsyn till Kirunas stadsbild och ges sådana långsiktiga arkitektoniska kvaliteter att den i framtiden skall kunna inräknas i det nationella kulturarvet.

Arkitekttävling i två steg

Steg 1

Tävlingen sker i två steg, där uppgiften i det första steget är att redovisa en helhetsidé avseende byggnadens gestaltning, huvudsakliga disposition och dess placering på tomten i Kiruna. 5 förslag kommer att väljas ut och författarna till dessa kommer att inbjudas till steg 2, under bibehållen anonymitet.

Steg 2

Andra steget omfattar en vidare bearbetning av förslagen med ett kompletterat program. De som inbjuds till steg 2 deltar i en obligatorisk studieresa till Kiruna och Nordnorge för att på plats ta del av lokala förhållanden, tomt, stadsbild, klimat och de byggtekniska förutsättningarna. Resan syftar också till att utveckla programkraven genom seminarier om koncept och idémässigt innehåll tillsammans med företrädare för Sametinget och samisk kultur.

Avsikten är att vinnande förslag från steg 2 skall ligga till grund för fortsatt projektering med SFV som beställare, samt för utformning av detaljplan. De samlade erfarenheterna från steg 1 kommer att ingå som underlag för en revidering och komplettering av lokalprogram och tekniskt program för steg 2.

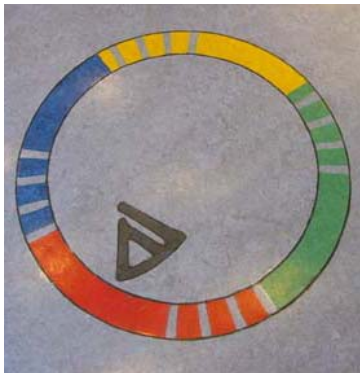

Sametinget

Sametinget bildades 1993 i syfte att förbättra de svenska samernas möjligheter som ursprungsbefolkning att bevara sin kultur. Det inrättades som en särskild statlig myndighet och ett politiskt organ med ledamöter som utses genom allmänna val av röstberättigade samer. Sametinget är alltså både ett folkvalt organ och en statlig myndighet.

Sametingets uppgift är att verka för en levande samisk kultur bland annat genom att medverka i samhällsplaneringen, främja samisk kultur, samiska näringar och samiska språk, samt informera om samer och samiska förhållanden.

Sametingets plenum är det högsta beslutande organet. 31 folkvalda ledamöter från olika samepolitiska partier samlas till plenum tre gånger per år.

Kiruna

Kiruna samhälle växte mycket snabbt efter att de första människorna bosatte sig permanent här i slutet av 1800-talet. Stationssamhället Luossavara blev Kiruna när Kunglig Majestät antog Sveriges första klimatanpassade stadsplan år 1900. Det blev startskottet för ett samhälle som växte från ett tiotal personer till 7000 invånare de första tio åren. Disponenten för gruvbolaget, Hjalmar Lundbohm, engerade Sveriges bästa krafter för att bygga en mönsterstad. Sedan 1700-talet kände man till järnet i Kiruna och när tekniken utvecklats så att man kunde utvinna stål ur den fosforrika kirunamalmen beslutade Riksdagen att bygga Malmbanan. Det blev en mycket lönsam satsning som blev en av grunderna för det svenska välfärdsbygget. Kiruna fick stadsrättigheter 1948. Kirunas stadsplan utformades till stor del av P O Hallman och Gustav Wickman och flera andra namnkunniga arkitekter har bidragit till Kirunas stadsbild. Bland de mest uppmärksammade finns Artur von Schmalensee och Ralph Erskine.
Idag har Kiruna kommun ca 23 500 invånare. 85 procent av dessa bor i tätorten Kiruna.

Näringslivet domineras av LKAB:s malmbrytning. Kiruna är även en viktig stad för Europas miljö- och rymdforskning, med raket- och ballongbasen Esrange och Institutet för Rymdfysik. Turism har också blivit en viktig näring, Kiruna tar emot omkring 350 000 besökare varje år.

Kommunstyrelsen har socialdemokratisk majoritet under ledning av kommunalrådet Kenneth Stålnacke (s). Största oppositionspartiet heter Kirunapartiet.

Det framtida Kiruna

(Text från Kiruna kommuns hemsida www.kommun.kiruna.se)

När Kiruna anlades för drygt 100 år sedan startades ett av de mest uppmärksammade samhällsbyggen vi haft i Norden och nu ska delar av centrum flyttas till följd av utökad gruvdrift.Inkomsterna från Kirunagruvan var en av grunderna i det svenska välfärdsbygget och nu växer gruvan så att delar av staden måste flyttas. Det skapar många problem samtidigt som det ger unika möjligheter: aldrig förr har någon fått chansen att bygga ett nytt samhälle av det gamla. Den stora omvandling som Kiruna står för väcker många frågor av både praktisk och filosofisk natur. Vad ska bevaras och när ska det nyaste inom samhällsplanering och teknik sättas in? Hur långt bort från gruvan måste vi bygga för att inte behöva göra om detta en gång till? Kan järnväg och väg byggas i tunnlar utanför rasriskområdet och hur ska utbyggnaden göras så att renskötarna kan fortsätta flytta sina hjordar två gånger om året? Kan LKAB nyttja annan teknik så att berget inte spricker?

Kommunen arbetar med en fördjupad översiktsplan för Kirunas centrala delar. Planen beräknas bli klar i slutet av 2006. Klimatanpassning och ett resecentrum med allt på samma ställe är exempel på idéer som väckts. Invånarna, Kiruna kommun, LKAB, Vägverket, Banverket, Vattenfall och många andra aktörer har startat planeringen och inom några år sätts spadarna i jorden för det framtida Kiruna.

Foto: Marie Enoksson

Samisk identitet och byggnadskonst

(Text från Sametingets ledamöter i samrådsgruppen)

Sametinget i Sverige är sedan 1993 de svenska samernas officiella ansikte utåt. En egen samisk parlamentsbyggnad blir en viktig symbol för alla samer och något mer än en administrativ byggnad. Den ska fungera både som arbetsplats för politiker och tjänstemän och som en attraktiv mötesplats. Byggnaden kommer att göra det samiska mer synligt i Sverige och dra till sig en ström av besökare och turister.
I den samiska kulturen finns ingen tradition av monumentala byggnadsverk. Däremot finns det en tydlig koppling till formgivning, estetik och miljötänkande i de byggnader och föremål som producerats. Uppgiften är att skapa ett hus med ett samiskt uttryck som harmoniserar med naturen i Kiruna och där flera olika typer av verksamheter ska pågå. Konkreta behov av en samisk arbetsplats och mötesplats med officiell prägel ska fyllas, samtidigt som en känsla av kontinuitet med rötterna i den samiska historien förmedlas. Viktiga nyckelord är funktionalitet, flexibilitet, kreativitet, estetik och ekologiskt tänkande.

Innovativa lösningar

De byggnationer som historiskt sett funnits i det samiska samhället har byggts av material som trä, näver, torv och sten, i samklang med naturens förutsättningar. Bostäder som övergivits har med tiden återgått till naturen och inte lämnat några större spår efter sig. En ständigt pågående förändringsprocess visar på en anpassning till de ekologiska förutsättningarna och en öppenhet för innovativa lösningar. Den samiska bostaden har inte bara bestått av den pyramidformade tältkåtan (lavvu), som dessutom finns i olika typer. De fasta torvkåtorna var sinnrikt uttänkta. Det kupolliknande taket måste ha rätt bärighet, väggarna vara isolerade och ventilationen fungera så att kåtan inte möglar. Skogssamernas träkåtor var fyrsidiga och knuttimrade med ett fyrsidigt sadeltak. Olika typer av förråd för mat- och klädförvaring har funnits. Ett exempel är njalla, som är ett slags miniatyrhus på stolpe, för att hindra djuren från att ta sig in.

Foto: Marie Enoksson

Funktionellt och estetiskt

Inuti bostaden hade allt och alla sina givna platser. Inget föremål i hushållet har varit onödigt. Det samiska ordet för slöjd eller hantverk, duodji, betecknar konsten att vara händig och tillverka vackra och funktionella föremål och kläder. Traditionella bruksföremål har mjuka, runda former samtidigt som de är både vackra och symmetriska. Skinn, horn, trä och silver är vanliga material. De s.k. samiska färgerna är klara, rena grundfärger: rött, blått, gult och grönt. Mönster och gravyr är detaljerade och omsorgsfullt utförda. Det finns ofta en mening bakom mönstren samtidigt som de är vackra och dekorativa. Bruksslöjden har i modern tid utvecklats till konsthantverk av hög klass.

Foto: Marie Enoksson

Naturligt och miljövänligt
Landskapet är en tillgång i Kiruna och upplevelsen av det bör på ett naturligt sätt vara en del av parlamentsbyggnaden. Byggnaden ska förmedla en känsla av frihet och rymd samtidigt som den är ett skydd för väder och vind. Här ska man känna kontakt med naturen och kunna följa årstidernas växlingar. Den som träder in i byggnaden ska få en känsla av värme, välkomnande och omhändertagande. Det är hemtrevligt och vackert, men inte pampigt. En samisk parlamentsbyggnad får inte förmedla en känsla av glasbur och distans där besökare känner sig bortkomna och ovälkomna, utan vara ett hus för naturliga möten där det är lätt att komma in och tillägna sig kunskap och information. Ett ekologiskt tänkande är i en samisk byggnad en självklarhet. Inga farliga ämnen eller material ska användas och tankemöda ska läggas ner på konstruktioner för att minska energiåtgång och miljöbelastning. Om byggnaden någon gång måste flyttas eller rivas är idealet att den kan plockas ner och användas på nytt.

Samiska symboler
Det krävs lyhördhet och kunskap om den samiska kulturen för att rätt använda sig av samiska symboler. Tältkåtan (lavvun) är välbekant medan andra samiska symboler, såsom torvkåtan, rengärdet, ackjan (rensläden) är mer okända. Elden är en stark symbol för värme och hemkänsla. Den har av naturliga skäl haft en central placering i bostaden. Vatten är en nödvändig förutsättning för liv som stimulerar både öga och öra. Friskt, porlande vatten för tankarna till fjällbäckar och kallkällor. Rymden har alltid varit påtagligt närvarande hos samerna, som genom historien varit ett nomadiserande naturfolk. Det finns även samiska stjärnbilder med motiv från samisk mytologi.

Foto: Carl Johan Utsi

Rum för samtal
Plenisalen är byggnadens centrum. I det gamla siida-samhället bildade familjernas överhuvud en siidastämma, som gemensamt resonerade sig fram till lösningar på aktuella problem och fungerade som domstol. Formen för plenisalen är viktig för hur samtalen och debatterna förs. Alla 31 ledamöter ska ha gott om plats, kunna se varandra och debattera på jämlika villkor. En oval eller rund form känns naturlig. Det ska finnas åhörarplatser där folk kan komma och gå utan att störa. En sympatisk plenisal kan göra allmänheten intresserad av politiken. Plenisalen ska dessutom ha en flexibel utformning och kunna användas till annat än sametingsmöten. I förlängningen kan parlamentsbyggnaden bli ett huvudcentrum för självstyre och en internationell mötesarena. Både plenisalen och administrationslokalerna måste anpassas för att ta emot grupper för studiebesök utan att myndighetens eller politikernas arbete störs.

Mot en ny tid
Utmaningen är att skapa ett kontrasternas hus där olika typer av verksamheter ska fungera, samtidigt som essensen av den samiska kulturen förmedlas i en arkitektoniskt intressant byggnad - utan traditionella begränsningar och för en ny tid. Arkitekturen ska vara genomtänkt och funktionell och bildsymboliken kännas igen av samer. Byggnaden ska kommunicera samhörighet på flera plan: Samhörighet med den samiska kulturen, samhörighet mellan människor i den gemensamma kultursfären, och samhörighet i arbetet med att bygga upp ett modernt samiskt samhälle med en fungerande förvaltning. En samisk byggnad som andas samisk formgivning och dessutom innehåller god samisk konst och utsmyckning blir något samer kan vara stolta över och gärna visa upp för andra. En vacker och funktionell samisk parlamentsbyggnad blir en fortsättning på utvecklandet av samisk byggnadskonst och bidrar därmed med nya arkitektoniska idéer i Sverige.

Projektförutsättningar

Ekonomi

SFV har uprättat en programkalkyl som anger en beräknad entreprenadkostnad (inkl. grundläggning, markarbeten och installationer) på 90 mkr exkl. moms. Detta skall vara styrande budget för tävlingsförslagen.

En översiktlig kostnadsbedömning kommer att göras innan juryn beslutar om de 5 som går vidare till steg 2.

Preliminär tidplan för projektet

Begäran om projekterings- och bygguppdrag från regeringen	2006-06
Byggstart	2007-05
Överlämnande till Sametinget	2008-12
Invigning	2009-03

Lokalprogram

Foto: Marie Eriksson

Sametingets organisation

Idag är ca 20 personer anställda av Sametinget. Huvudkansliet är placerat i Kiruna men lokalkontor finns i Jokkmokk, Tärnaby och Östersund. Sametingets administration svarar för tingets dagliga verksamhet och handlägger löpande myndighetsuppgifter som vilar på Sametinget. Sametingets kansli är organiserat i tre avdelningar: en stab, en avdelning för språk och kultur samt en avdelning för samhälle, näring och miljö. Kansliet leds av en kanslichef.

Lokalprogram

Programarean är enligt lokalprogrammet 3100 m^2. Detta motsvaras av en lokalarea på cirka 4000 m^2. I bilaga 2 finns en lokalförteckning.

Uppgifter om rumsstorlekar och antal i lokalförteckningen skall ses som en preliminär fördelning av denna area, till ledning för de tävlande i steg 1.
Lokalprogrammet kommer att preciseras till steg 2 och revideras med hänsyn till vunna erfarenheter från steg 1.

Sambandskrav

I bilaga 3 finns ett sambandsschema.

Tävlingsområde och tomt

Avsatt tomt för den nya sametingsbyggnaden omfattar kv. Sågarbetaren nr 10. I kvarteret finns även en privatägd fastighet i norra hörnet, Sågarbetaren 2. Den del av angränsande kv. Tvätterskan som används som parkeringsplats i anslutning till Sporthallen ingår också i tävlingsområdet och kan nyttjas för gemensamma parkeringslösningar eller angöring som bibehåller antalet parkeringsplatser för sporthallen (60 platser).
Tävlingsområdets area är ca 15 000 m^2. Tomten i kv. Sågarbetaren 10 ägs av Kiruna kommun, men kommer att överföras till SFV. Tomten sluttar åt sydost med utsikt mot stadens centrum och fjällandskapet i väster och söder. Tävlingsområdets gränser framgår av kartan i bilaga 4, omgivningarna framgår av kartan över Kiruna C, bilaga 1.

Området är terrasserat sedan en tidigare villabebyggelse och marken korsas av några upptrampade stigar mellan stadskärnan och villabebyggelsen i norr och öster. Övrig angränsande bebyggelse är vattentornet i nordöst, Sporthallen i söder och flerbostadshus i väster.
Solförhållandena på tomten är goda och platsen kan anses ”varm” då den ligger väl inom nuvarande stadscentrum, med relativt hög dagstemperatur vintertid och på den ”goda” sidan av fjället. Det höga läget gör den vindexponerad.
Trädvegetationen, mest småvuxen rönn och björk, är till viss del rester från de tidigare villatomterna. Här finns förvuxna bersåer och häckar. Några trädbestånd är resultat av yngre spontana uppslag. I områdets nedre delar utgörs markvegetationen en klippt gräsyta. I övrigt är vegetationen ohävdad och ger ett naturmarksliknande intryck.

Tomtområdets kvaliteter skall tas tillvara vid placering av byggnad, angöringsytor och anordningar för verksamheter utomhus. Topografin skall ses som en tillgång och utnyttjas på ett optimalt sätt med hänsyn till solvinklar ovan polcirkeln och utsikt över staden och dess omgivningar. Föreslagen vegetation skall vara klimatanpassad och samverka med befintlig vegetation för såväl en god integrering av byggnaden i stadslandskapet som en reglering av mikroklimatet. Tomtytans funktionella, arkitektoniska och estetiska lösning skall resultera i ett tillskott till stadens rekreationsområden.

Kommunikationer och parkering

Trafikangöringen till tomten förutsätts ske från Adolf Hedinsvägen i väster. Övriga gator är matargator till villabebyggelsen och är olämpliga att trafikförsörja den aktuella tomten. Kommunikationsytorna skall på ett enkelt och trafiksäkert sätt ansluta till stadens trafikföring och vara anpassade även för besöksbussar. Parkeringsbehovet kan lösas genom ett samnyttjande med Sporthallens parkering. Här finns ett 60-tal P-platser avsatta för Sporthallens behov. Parkeringsytornas utformning skall göras med tanke på stora mängder snö (plats för snöupplag) och önskemål om p-platser och motorvärmare under tak.

Foto: Carl Johan Utsi

Foto: Marie Enoksson

Tekniska förutsättningar och krav

De tekniska kraven blir aktuella främst i tävlingens 2:a steg och kommer då att specificeras, men de kan också vara av betydelse för idélösningen.
Genom lämpliga byggnadstekniska lösningar (t ex byggnadens orientering, fasadutformning och material i stomme) skall förutsättningar skapas för ett bra inomhusklimat, låg energiförbrukning och god säkerhet, samtidigt som behovet av komplicerad teknisk utrustning minimeras. Genom klokt utformade och dimensionerade system för värme, ventilation, el och kommunikation skall lokalerna vara anpassade till ny och i framtiden ytterligare utvecklad teknik för mediaförsörjning, information, utställningseffekter, bevakning mm, utan att tekniken i sig blir ett dominerande inslag i miljön.

Mark/grundförhållanden

Det är inte klarlagt hur marken kommer att påverkas av framtida malmbrytning. Eventuella kan mindre sättningar uppstå på lång sikt.
Dränering av dagvatten skall i största möjliga utsträckning lösas genom infiltration.
Markradon kan förekomma.

Den geotekniska bedömningen av området visar att under ytskikten finns fast lagrade moränjordar med mäktigheter på mellan 2 till 5 meter.
Ytskikten kan innehålla rester från äldre husgrunder och lokala tunnare fyllningar.
Under moränjorden finns sedan en bergöveryta. Bergöverytan lutar åt sydost såsom markköverytan. De översta ca 0,5-1,0 metrarna av berget kan vara uppsprucket och då benämnas som rösberg.

Längst upp på området finns fyllningar av lite större mäktighet med gråberg.
Grundvattenytan lutar som markytan åt sydost. Grundvattennivån ligger troligen mellan ca 2-3 meter under markytan med de högsta nivåerna under juni månad och de lägsta nivåerna under april/maj månad.

Utomhusklimat

Dimensionerande utetillstånd vinter: Temperatur - 32 °C (centrala Kiruna)
Dimensionerande utetillstånd sommar: Temperatur 25 °C, relativ fuktighet 45 %RH
Årsmedeltemperatur: -0,1 °C.
Förhärskande vindriktning större delan av året är sydväst. Under sommaren varierar vindriktningen mellan syd och nord.

Teknisk försörjning

Byggnaden ansluts till kommunalt VA-nät vid tomtgräns och anslutning till dagvattennät är möjlig.
Kommunalt fjärrvärmeverk finns medan fjärrkyla inte finns.

Miljökrav

Byggnaden skall vara ett regionalt och nationellt föredöme i följande aspekter:

- Byggnadens och dess installationers utformning och konstruktion skall anpassas till att minska behovet av energi för såväl värme, el och kyla. Livscykelkostnader skall beaktas. I steg 2 kommer krav att ställas på redovisning av vissa parametrar för beräkning av byggnadens energianvändning. För detta ändamål skall förslagsställaren använda beräkningsprogrammet BV2-Arch. BV2-Arch kan hämtas kostnadsfritt på www.belok.se, och är avsett att användas i problematiken kring att väga in energiaspekter i ett tidigt skede av byggprocessen. Med hjälp av programmet är det möjligt att redan i ett mycket tidigt skede av byggprocessen grovt kunna jämföra olika arkitektförslag även ur energisynpunkt.
- Dagsljus skall tas tillvara, dock skall värmeinstrålning och bländning från solen minimeras. Hänsyn till lågt stående solljus som kan bli störande skall beaktas.
- Material innehållande ämnen som kan påverka människan och miljön negativt skall ej användas. Förnyelsebara material förordas före ändliga dito, försiktighets-principen skall råda. Metoder, produkter och material skall vara beprövade och driftsäkra.
- Lokalerna och den yttre miljön skall i driftskedet underlätta miljöarbete, t ex sortering av avfall och städning.
- Hänsyn skall tas för att minimera störningar från buller och emissioner från trafik.

Miljökonsekvensbeskrivning upprättas i samband med detaljplanearbetet.

Inomhusklimat

I huvuddelen av lokalerna gäller normala komfortkrav för personer enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Särskilda krav kan komma att ställas på lokalernas ljudkvalitet. Särskilda krav kan också komma att ställas på utställningssal med museiföremål. Dessa specificeras till steg 2. Utställningssalen kan komma att behöva klimatslussar och bör ej placeras mot yttervägg, för att undvika kondens mot kalla ytor.

Säkerhet och brandsäkerhet

Förutom normalt skalskydd, skall även säkerhet för parlamentet beaktas.
Allmänheten skall ha möjlighet att följa debatter i plenisalen, men inte att komma i direkt kontakt med parlamentariker.
Brandsäkerheten skall följa Boverkets byggregler. Utrymning skall planeras så att personer med funktionshinder ska kunna utrymma på ett säkert sätt.

Tillgänglighet

Såväl tomt som lokaler skall vara lätta att bruka och orientera sig i för besökare av alla åldrar och med olika kulturell och social bakgrund. Alla lokaler (med undantag av driftutrymmen) skall uppfylla högt ställda krav på barnsäkerhet och tillgänglighet för funktionshindrade. I förordningen 2001:526 slås fast att statliga myndigheter särskilt ska ”verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgänglig för människor med funktionshinder”. SFV följer Riktlinjer för en tillgänglig statsförvaltning utarbetad av Handikappombudsmannen, HO. Dessa riktlinjer finns på www.ho.se.

Nationellt program för träbyggande

I enlighet med den nationella träbyggnadsstrategin, skall den nya byggnaden för Sametinget utgöra ett gott exempel på modernt träbyggande. Regeringen önskar att det kommer fram goda exempel på hur man kan använda trä även i större offentliga byggnader. Sametinget är ett mycket lämpligt objekt för träbyggande, både med tanke på Kirunas relativa närhet till skog och sågverk och med tanke på samisk tradition att nyttja naturmaterial.

Motiv från arbetsgruppen för den svenska träbyggnadsstrategin:

Det är ett nationellt intresse att bibehålla och utveckla Sveriges position som ledande skogsnation. Regeringen stödjer därför en nationell träbyggnadsstrategi, som bland annat syftar till att öka förädlingen av den svenska skogsråvaran och därmed öka sysselsättningen i de delar av Sverige där sysselsättning behövs. För att kunna exportera moderna träbyggnader måste vi ha exempel att visa upp på hemmaplan. En stärkt hemmamarknad är därför medlet för att nå målet om ökad export. Genom att det förnyelsebara byggmaterialet trä blir, till skillnad från idag, ett naturligt alternativ som övervägs då större och offentliga byggnader uppförs, kommer även konkurrensen på byggmarknaden att öka.

Andra skäl till att regeringen satsar på ökat träbyggande är att trä lämpar sig väl för ett industrialiserat byggande och utvecklingen av nya system och metoder inom området bör bidra till färre fel och skador i byggnadsverk. Användningen av trä som virke medför att materialet dessutom fungerar som kolsänka och bidrar därmed till att uppfylla det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet Levande skogar.

Foto: Marie Enoksson

Tävlingstekniska bestämmelser

Tävlingsjury

Bo Jonsson, ordförande, generaldirektör SFV
Peter Ohrstedt, projektchef SFV, arkitekt SAR/MSA/
Cajsa Rydén, utredningsarkitekt SFV, arkitekt SAR/MSA
Jörgen Hammarstedt, fastighetschef distrikt 4 SFV
Eva Grönwall, specialist kulturarvsenheten SFV
Ulla Barruk-Sunna, kanslichef Sametinget
Bengt Sevä, parlamentariker Sametinget
Thomas Nylund, planarkitekt Kiruna kommun, arkitekt SAR/MSA
Gert Wingårdh, fackdomare föreslagen av Sveriges Arkitekter, arkitekt SAR/MSA
Anders Jönsson, fackdomare föreslagen av Sveriges Arkitekter, landskapsarkitekt LAR/MSA

Katrin Furustig, sekreterare, bitr. projektledare, SFV
Barbro Bertilsdotter-Sjöqvist, tävlingsfunktionär, SFV

Till juryn kommer även olika specialister att inkallas, som på juryns uppdrag granskar speciella frågeställningar. Däribland teknik, ekonomi, driftfrågor och eventuellt en företrädare för norska Sametinget som har speciell erfarenhet av motsvarande verksamhet i Karasjok.

Tävlingsfrågor

Frågor rörande tävlingsuppgiften och programhandlingarna får endast ställas skriftligen till tävlingsfunktionären.
E-post:
barbro.bertilsdotter@sfv.se
Postadress:
Barbro Bertilsdotter Sjöqvist
Statens fastighetsverk
Box 2263
103 16 Stockholm

Frågor ska vara tävlingsfunktionären tillhanda senast 2005-08-17. Senare framställd fråga besvaras ej. Juryns svar på sådana frågor kommer att publiceras på www.sfv.se i samlad form från 2005-08-24.

Preliminär tidplan för tävlingen

Tävlingsprogram inklusive bilagor finns tillgängligt på webben	2005-07-04
Inlämning av steg 1	2005-09-20
Utställning av samtliga förslag i Kiruna	2005-10-01 – 2005-10-15
Juryarbete	oktober-november
Specialistutvärdering och kalkyl	2005-10-20 – 2005-11-10
Juryns beslut om val av deltagare i steg 2	2005-12-01
Studieresa och programseminarier i Kiruna	2005-12-12 – 2005-12-16
Inlämning av steg 2 (8 veckors arbetstid)	2006-02-15
Juryarbete	februari-mars 2006
Specialistutvärdering och kalkyl	2006-03-01 – 2006-03-15
Jurybeslut om vinnare	2006-04-01
Offentliggörande och prisceremoni	mitten av april

Tävlingshandlingar

Tävlingsförslag ska vara anonyma . Samtliga inlämnade ritningar och övriga handlingar ska vara försedda med motto i nedre högra hörnet. Inlämnade handlingar skall vara avfattade på svenska.

Steg 1

Följande ska inlämnas i steg 1:
Situationsplan 1:400
Planer, fasader, sektioner (1:200) i den omfattning som krävs för att förslaget skall kunna utvärderas.
Valfria illustrationer av exteriör och interiör, dock minst ett axonometriskt perspektiv över hela anläggningen och ett exteriörperspektiv från normal ögonhöjd.

Handlingar utöver ovanstående tas ej upp till bedömning. Modell mottages ej.

Form för redovisning steg 1

Tävlingsförslag skall vara monterat på kartong i liggande A1-format (594x840 mm) och får omfatta högst 2 kartonger (steg 1). Utöver detta ska en omgång av planscherna förminskade till A3-format och 1 omgång av beskrivningstexten samlad i A4-format lämnas in. Planscherna i A3 ska om möjligt även lämnas i digital form (pdf) på cd.
Grafisk skala ska finnas till alla ritningar/figurer med bestämd skala.

Inlämning

Tävlingsförslag i steg 1 skall vara inlämnat till allmän befordran senast den 20 september 2005. Postadress:

Barbro Bertilsdotter-Sjöqvist
Statens fastighetsverk
Box 2263
103 16 Stockholm

Tävlingsförslag skall skickas på sådant sätt att det är arrangören tillhanda inom 10 dagar. Tävlingsförslag kan även lämnas direkt till tävlingsfunktionär 09.00-16.00 tisdag 2005-09-20. Inlämningsadress:

Järntorget 84 (gamla stan)
Stockholm

Foto: Marie Enoksson

Emballage får ej ange motto tillsammans med namn så att anonymiteten bryts. Tävlingsförslaget ska åtföljas av ett förseglat ogenomskinligt kuvert på vilket anges ”Namnsedel” och förslagets motto. Kuvertet ska innehålla en namnsedel med uppgift om upphovsmannens namn (en eller flera fysiska personer) samt namn på företag och ev. medhjälpare. Uppgifterna ska skrivas så som man önskar dem skrivna vid offentliggörande av resultatet och senare publicering.
Postkvitto, utvisande inlämningsdag och uppgift om förslagets motto, skall översändas separat till tävlingsfunktionären tillsammans med en adress under vilken den tävlande kan nås, utan att anonymiteten bryts.

Bedömning av steg 1

Bedömningskriterier är i första hand gestaltning, inplacering och anpassning till mark och stadsbild, planorganisation, översiktliga miljöaspekter och funktionskrav.
Innan juryn slutligt beslutar om de fem förslag som föreslås gå vidare till steg 2, kommer man att låta tekniska specialister bedöma förslagen.
Juryn kommer att även att välja ut 2-3 reservförslag, i händelse av att författare till förslag som inbjuds till steg 2 väljer att inte delta vidare.
Till juryns förfogande finns 200 tkr för ev. inköp som juryn vill föreslå arrangören och/eller belöning av förslag utöver de fem förslag som går vidare till steg 2.
Tävlingsjuryns utlåtande över steg 1 kommer att finnas tillgängligt på SFVs hemsida, www.sfv.se, så snart de deltagande i steg 2 kan offentliggöras, vilket beräknas kunna ske den 10 december 2005.

Steg 2 (detta gäller endast för dem som blir inbjudna att deltaga i steg 2)

Tävlingshandlingarna i steg 2 kommer att innefatta även tekniska principlösningar, huvudsakliga materialval, en byggkostnadsuppskattning samt modell på förtillverkad platta. (Beräknad omfattning 6-8 kartonger i liggande A1-format).

Foto: Marie Enoksson

Förutsättningar för deltagande i steg 2

Deltagande i steg 2 sker efter inbjudan från arrangören efter juryns rekommendation. Deltagande förutsätter att den ansvarige arkitekten kan använda svenska som arbetsspråk och är beredd att delta i en gemensam studieresa/seminarieresa till Kiruna och Nordnorge den 12-16 december 2005. Bedömningen av steg 2 skall ske under fortsatt anonymitet.

Anonymitet i steg 2

För att möjliggöra gemensam studieresa samt seminarier för de tävlande i steg 2, måste de som deltar i steg 2 kunna vara namngivna. För att bibehålla anonymiteten även i steg 2, sker följande:

När arrangören fått bekräftelse på deltagande i steg 2 från de som inbjuds, kommer dels en förteckning över deltagande arkitekter och dels en presentation av de förslag som går vidare från steg 1 att publiceras med angivande av motto. Det kommer dock inte att anges vem av de inbjudna som står bakom resp. förslag. Deltagande i steg 2 förutsätter även undertecknande av förbindelse att inte medverka till att bryta anonymiteten. Juryn kommer på så vis inte att ha kännedom om vem av deltagarna som ligger bakom ett visst förslag.

Bedömning av steg 2

Bedömningen av förslagen sker enligt de krav som uppställts i detta tävlingsprogram med de tillägg/ändringar som sker inför steg 2. Bedömning kommer att ske med avseende på följande kriterier utan någon inbördes rangordning:
Gestaltning och anpassning till landskap och stadsbild
Överensstämmelse med programkrav
Lokaleffektivitet och funktionalitet
Långsiktig ekonomi och driftekonomi

Juryn kommer särskilt att beakta genomförbarhet, d.v.s. att förslag låter sig genomföras inom de ekonomiska ramar som finns angivna samt att förslag uppfyller uppställda krav på driftekonomi och miljöegenskaper. Innan juryn slutligt beslutar om vinnare, kommer juryn att låta tekniska specialister bedöma förslagen.

Ansvar, försäkring

Statens fastighetsverk ikläder sig en ersättningsskyldighet för skadat eller förstört material av högst 10 000 SEK före tävlingens avgörande, därefter och fram till och med återsändandet av högst 2 000 SEK.

Tävlingsarvoden och ersättningar

Deltagande i steg 1 sker utan ersättning.

De som inbjuds och väljer att acceptera inbjudan att delta i steg 2 erhåller ett arvode om 180 000 kr exkl moms för inlämnat tävlingsförslag som uppfyller ställda krav. För deltagande i studieresa/seminarium i steg 2 utgår därutöver ett arvode på 30 000 kr exkl. moms. Arrangören står för kostnader för resa samt kost och logi.

Avsikten är att upphovsmannen till det vinnande förslaget ges uppdraget att vara arkitekt för projektet. Om arrangören finner skäl att frångå juryns rekommendation ska samråd ske med Sveriges Arkitekter.

Skulle den upphovsman, som juryn rekommenderat efter steg 2, inte inom tre år ha givits något uppdrag, skall denne få en ersättning på 200 000 SEK utöver arvodet ovan. (Vid ett ev. uppdrag inom två år efter denna utbetalning skall summan avräknas med 100 000 SEK mot projekteringsarvodet.)

Offentliggörande

Tävlingsförslagen i såväl steg 1 och 2 kommer att ställas ut i Kiruna genom arrangörens försorg. Tid och plats för offentliggörande och utställning meddelas senare. Förslagen och resultatet av tävlingen kommer också att presenteras på SFV:s hemsida, www.sfv.se, och delges Sveriges Arkitekter för publicering på deras hemsida.

Ägande- nyttjande- och upphovsrätt

Arrangören innehar den materiella äganderätten till belönade tävlingsförslag. Förslagsställare har dock rätt att byta ut originalförslaget mot kopia.
Förslagsställarna innehar upphovsrätten och behåller nyttjanderätten till sina förslag. Direkt utnyttjande av förslag, helt eller i väsentliga delar, kan ske först efter avtal mellan förslagsställaren och arrangören. Arrangören har dock rätt att i projektet dra nytta av det samlade tävlingsresultatet och idéer från samtliga tävlingsförslag förutsatt att det inte strider mot svensk lag om upphovsrätt.
Arrangören och Sveriges Arkitekter äger rätt att publicera förslagen i tryckt form och på internet samt för utställning utan särskild ersättning. All publicering efter anonymitetens brytande kommer att ske med angivande av förslagsställarens namn, innan dess används förslagens motto.

Återsändning av tävlingshandlingar

Förslag som ej belönats eller köpts in kommer att återsändas till respektive förslagsställare senast tre månader efter det att tävlingsresultatet offentliggjorts.

Foto: Marie Eriksson

Fortsatt uppdrag

Avsikten är att upphovsmannen till det förslag som rekommenderats av juryn skall bli arkitekt för projektet. Uppdraget kommer i första hand att avse utarbetande av byggnadsprogram, men kommer, under förutsättning att regeringen beslutar om genomförande av projektet, att utökas till att gälla även utförandet av fullständiga arkitekthandlingar.
Projektets genomförande sker under förutsättning av regeringens uppdrag.

Projekteringsuppdraget kommer även att innefatta ansvar för kostnadsstyrning mot angiven totalram.
Det fortsatta uppdraget kräver erfarenhet av bygghandlingsprojektering i Sverige.
Om upphovsmannen av SFV inte bedöms ha erforderliga resurser och kompetens att handha uppdraget lämnas det till denne i samarbete med annan fackman som SFV kan godkänna.
Vinnaren kommer i så fall endast att få genomföra den övergripande gestaltningen, i samverkan med den konsult som anförtros teknisk utformning, detaljprojektering och genomförande.

Bilagor till tävlingsprogram i steg 1

Samtliga bilagor kan hämtas på www.sfv.se.
Bilaga 1 Karta över Kiruna C
Bilaga 2 Lokalförteckning
Bilaga 3 Sambandsschema Sametinget
Bilaga 4 Grundkarta över kv Sågarbetaren 10
Bilaga 5 Fotografier kv. Sågarbetaren.

Läs mer på
www.samer.se
www.sametinget.se
www.kommun.kiruna.se

Programmets godkännande

Detta program är utarbetat i överensstämmelse med Tävlingsregler för svenska tävlingar inom arkitekternas, ingenjörernas och konstnärernas verksamhetsfält.
Programmet och bilagorna är godkända av juryns ledamöter, vilka ansvarar för tävlingens genomförande.
Ur tävlingsteknisk synpunkt är programmet granskat och godkänt för de tävlande av Sveriges Arkitekter genom dess tävlingsnämnd och tävlingssekreterare Thomas Nordberg.

Foto: Carl Johan Utsi